

Jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaita už 2024 metus

Vilnius 2025 m.

Turinys

Įvadas 3

1. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA	4
1.1. Aplinkos ministerija.....	4
1.2. Finansų ministerija.....	4
1.3. Krašto apsaugos ministerija.	5
1.4. Sveikatos apsaugos ministerija.	5
1.5. Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.....	6
1.6. Užsienio reikalų ministerija	8
1.7. Vidaus reikalų ministerija	8
1.8. Žemės ūkio ministerija.....	9
1.9. Jaunimo reikalų agentūra	9
1.10. Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės.....	10
1.11. Užimtumo tarnyba	10
1.12. Viešojo valdymo agentūra	10
2.13. Savivaldybių pateikta informacija	11

Ivadas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymo Nr. IX-1871 3 straipsnio 6 dalimi, nuo 2022 m. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM) kartu su Jaunimo reikalų agentūra (toliau – JRA) kasmet rengia Jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaitą ir rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos) ir teikia jas Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

Nuo 2023 m. Rekomendacijos rengiamos atsižvelgiant į ankstesniais metais pateiktą Lietuvos Respublikos Vyriausybei teiktų Rekomendacijų įgyvendinimo rezultatus bei vadovaujantis [Jaunimo problematikos tyrimo \(toliau - Jaunimo problematikos tyrimas\) ataskaita](#), šio tyrimo [išvadamis bei rekomendacijomis](#), kitais tyrimais, analizėmis, studijomis ar duomenimis, kuriuose jaunimas yra tikslinė grupė ar viena iš tikslinių grupių, taip pat valstybės institucijų pateikta informacija kokias priemones, veiklas arba projektus pagal kompetenciją jos įgyvendina, kurie yra skirti jaunų žmonių poreikiams tenkinti arba spręsti jaunimui aktualius klausimus. Nuo 2024 m. rengiant Rekomendacijas, į jas įtraukiama informacija gauta ir iš Lietuvos savivaldybių. Nuo 2025 m. į Rekomendacijas įtraukiama informacija apie valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų pagal kompetenciją įgyvendintas Nacionalinės jaunimo politikos 2023 – 2027 metų veiksmų plano priemones.

Rekomendacijose nagrinėjamos šios jauniems žmonėms aktualios sritys:

- Jaunų žmonių kvalifikacijos tobulinimas ir jų ekonominis užimtumas;
- Jaunimo socialinių ryšių kūrimas ir palaikymas;
- Jaunimo autonomiškumas;
- Jaunimo verslumas ir verslumo skatinimas;
- Jaunimo pilietinis ir politinis dalyvavimas;
- Jaunimo fizinė ir psichikos sveikata (įskaitant jaunimo lytiškumo ugdymą);
- Informacinių technologijų ir realaus bendravimo derinimas.

2023 m. pabaigoje JRA užsakyму buvo atliktas jaunimo problematikos tyrimas. Tyrimo rezultatai buvo palyginti su 2020 m. ir 2010 – 2011 m. atliktų jaunimo problematikos tyrimų rezultatais, respondentų atsakymai analizuojami pagal amžiaus grupes, lytį, respondentų gyvenamąją teritoriją.

2025 m. pradžioje SADM kreipėsi į institucijas bei įstaigas, pagal kompetenciją atsakingas už įvairių Rekomendacijų punktų įgyvendinimą, prašydama pateikti informaciją apie tai, kokius veiksmus institucijos įgyvendino arba planuoja įgyvendinti, atsižvelgdamos į joms pateiktas Rekomendacijas, o taip pat informaciją apie Nacionalinės jaunimo politikos 2023 – 2027 metų veiksmų plano (toliau – NJPP) priemonių įgyvendinimą pagal kompetenciją. SADM kartu su JRA, išnagrinėjusi institucijų bei įstaigų pateiktą informaciją ir papildomus duomenis, pateikė institucijų atsakymų apžvalgą bei išvadas dėl 2024 m. jaunimo politikos rekomendacijų įgyvendinimo ir siūlo Rekomendacijas 2025 metams. Jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaitos ir rekomendacijų dėl jaunimo politikos įgyvendinimo dokumentas yra sudarytas iš 3 dalių. I dalį sudaro jaunimo politikos įgyvendinimo ataskaita už 2024 metus. Į šią dalį taip pat įeina institucijų ir įstaigų (įskaitant ir savivaldybes), kurioms buvo adresuotos Rekomendacijos pateikta informacija apie šių Rekomendacijų bei jų kompetencijai priskirtų NJPP priemonių įgyvendinimą 2024 m.

II dalį sudaro Jaunimo problematikos tyrimo rezultatai ir siūlymai, atsižvelgiant į šio tyrimo rezultatus bei esamos situacijos / pagrindinių jaunimo politikos iššūkių analizę.

III dalį sudaro siūlymai dėl Rekomendacijų, suformuluoti atsižvelgiant į I ir II dalyje pateiktą informaciją, kuriais siekiama užtikrinti tolesnį Rekomendacijų įgyvendinimą 2025 m.

1. JAUNIMO POLITIKOS ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, siekdama surinkti informaciją apie valstybės ir savivaldybių institucijų pagal kompetenciją 2024 metais įgyvendintas Rekomendacijas bei Nacionalinės jaunimo politikos 2023 – 2027 metų veiksmų plano priemones, 2025 m. vasario 7 d. raštu Nr. SD-512 (17.1 E-23) kreipėsi į 16 valstybės institucijų bei įstaigų, kurių kompetencijai buvo priskirti įvairūs Rekomendacijų punktai bei Nacionalinės jaunimo politikos 2023 – 2027 metų veiksmų plano priemonės prašydama pateikti informaciją apie jų įgyvendinimą (Lietuvos savivaldybių asociacijai adresuotas raštas buvo persiųstas 60 -ties Lietuvos savivaldybių administracijoms).

Informaciją pateikė 12 valstybės institucijų ir 51 savivaldybė.

1.1. Aplinkos ministerija

Aplinkos ministerija pagal kompetenciją 2024 metais Rekomendacijų neįgyvendino.

Vertinant Nacionalinės jaunimo politikos 2023 – 2027 metų veiksmų plano (toliau – NJPP) priemonių įgyvendinimą, Aplinkos ministerijos (toliau – AM) kompetencijai buvo priskirtos 2 NJPP plano priemonės: „1.5.3 Užtikrinti jaunimo įtraukimą į sprendimų aplinkosaugos, žaliojo kurso, klimato kaitos ir darnaus vystymosi klausimais priėmimą“ ir „1.5.4. Didinti jaunimo informuotumą aplinkosaugos ir darnaus vystymosi srityse“. Nors AM pateikė informaciją apie abiejų priemonių įgyvendinimą, pažymėtina, kad AM pateikta informacija apie priemonės 1.5.3. įgyvendinimą - AM dalyvavimą Jungtinių tautų delegato atrankos programoje iš esmės neatitinka priemonės turinio ir visiškai nesisieja su suplanuotu priemonės pasiekimo rodikliu: „*Prie AM veikiančių patariamųjų organizacijų, kuriose su jaunimu aptariami, rengiami bei įgyvendinami sprendimai aplinkosaugos, žaliojo kurso, klimato kaitos ir darnaus vystymosi srityse, skaičius (1)*“. AM pateikta informacija apie priemonės 1.5.4. įgyvendinimą iš esmės atitinka priemonės formuluotę – t. y. galima teigti, kad AM didino jaunimo informuotumą aplinkos ir darnaus vystymosi tikslais organizuodama įvairias veiklas, tačiau pateiktų veiklų aprašymai ir rezultatai nesisieja su suplanuotu šios veiklos rodikliu „*Jaunųjų miško bičiulių veiklose dalyvaujančių jaunų žmonių skaičius - 735*“ Nors AM pateikdama informaciją papildomai pateikė joje nuorodas į 2-ąją Lietuvos JT darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 įgyvendinimo ataskaitą, pranešimus spaudai, remiantis nuorodose esančia informacija galima daryti išvadą, kad suplanuotas rodiklis pasiektas tik iš mažąja dalimi. Siūloma AM įvertinti pagal kompetenciją priskirtų priemonių rodiklių formuluotes ir, tikslinti jų formuluotes ir reikšmes, jei yra apsisprendusi siekti kitokių rezultatų.

1.2. Finansų ministerija

Finansų ministerijai (toliau – FM) 2024 m. pagal kompetenciją buvo priskirtas Rekomendacijų punktas „*Įvertinti galimybes plėtoti mokestines pagalbos priemones, padedančias mažinti nuomojamo būsto kainas jauniems žmonėms (pvz. gyventojų pajamų mokesčio lengvata nuomojantiems būstą jaunoms šeimoms)*“. FM pateikė informaciją apie šios priemonės įgyvendinimą, pažymėdama, kad „pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 6 straipsnio nuostatas, būsto nuomos pajamos gali būti apmokestinamos taikant savivaldybių tarybų nustatyto dydžio fiksuotą pajamų mokestį, kartu savivaldybių taryboms paliekant teisę savo nuožiūra taikyti fiksuoto dydžio pajamų mokesčio lengvatas. Finansų ministerijos nuomone, gyventojų pajamų mokesčio lengvata nuomojantiems būstą jauniems šeimoms neužtikrintų, kad naudą iš šios lengvatos gautų būtent tie, kuriems jos labiausiai reikia (amžiaus kriterijus nebūtinai rodo finansinę šeimoms padėtį) bei diskriminuotų sunkioje finansinėje būklėje esančias šeimas, neatitinkančias amžiaus kriterijaus. Atsižvelgiant į tai, siekiant mažinti nuomojamo būsto kainas jauniems žmonėms, galėtų būti pasirenkamos kitos paramos formos, kai parama teikiama ne mokesčių lengvatomis, o per kitas tikslines priemones, pavyzdžiui, kaip nurodoma Veiksmų plane, pagal Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą, nepasiturintys asmenys ir šeimos jau dabar gali pretenduoti į būsto nuomos mokesčio dalies kompensaciją.“

Todėl vertinant pateiktą informaciją, galima konstatuoti, kad šis Rekomendacijos punktas nėra įgyvendintas, nes FM nuomone dabar veikiančių mokestinės pagalbos priemonių pakanka, o galimybės inicijuoti papildomas priemones vertinamos skeptiškai.

1.3. Krašto apsaugos ministerija.

Krašto apsaugos ministerijos (toliau – KAM) kompetencijai buvo priskirtas Rekomendacijų punktas: „*Ivertinti teisės aktus, reglamentuojančius karo prievolę, ir parengti alternatyvios krašto apsaugos tarnybos reglamentavimo pasiūlymus, kuriais praplečiama galimybė atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą jauniems žmonėms, dėl įvairių priežasčių negalintiems atlikti karo prievolės.*“ KAM pateikė informaciją apie KAM parengtą LR Karo prievolės įstatymo naujos redakcijos projektą, kurį Seimas patvirtino ir jis įsigalios nuo 2026 m. sausio 1 d. Įstatymo nauja redakcija atsižvelgta į Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą ir užtikrinta, kad alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba atitiktų civilinės tarnybos sampratą, patikslinta sąvokos „alternatyvioji krašto apsaugos tarnyba“ apibrėžtis, įteisinta nauja sąvoka „alternatyviosios krašto apsaugos . tarnybos prievolė“. Alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą pavedama administruoti ne karo prievolę administruojančiai krašto apsaugos sistemos institucijai, o kitai Vyriausybės įgaliotai institucijai. Alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą ir toliau galės atlikti tik Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie dėl religinių ar pacifistinių įsitikinimų negali atlikti karo prievolės. Galima konstatuoti, kad KAM įgyvendino šią LRV rekomendaciją

KAM kompetencijai buvo priskirtos 2 NJPP priemonės „1.1.4. Skaityti paskaitas bendrojo lavinimo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose pilietiškumo, pilietinio pasipriešinimo, pilietinės gynybos temomis (ypatingą dėmesį skiriant tautinių bendrijų mokykloms)“ ir „1.1.5. Ugdyti jaunimo pilietiškumą, skatinant dalyvavimą jaunimo organizacijų veiklose, savanoriškoje veikloje ir kitomis pilietinio dalyvavimo formomis. Asociacijų ir viešųjų įstaigų veiklos programų dalinis finansavimas, kurio tikslas – skatinti visuomenei naudingą ir nesavanaudišką veiklą, tiesiogiai prisidedančią prie krašto apsaugos sistemos stiprinimo ir visuomenės parengimo gynybai“.

Vertinant KAM pateiktą informaciją apie šių priemonių įgyvendinimą, galima daryti išvadą kad įgyvendinant abi priemones KAM ir pavaldžios institucijos organizuoja daug įvairių veiklų jaunimui ir šios priemonės yra sėkmingai įgyvendinamos.

1.4. Sveikatos apsaugos ministerija.

Pagal kompetenciją Sveikatos apsaugos ministerijai (toliau – SAM) buvo priskirti įgyvendinti 13 Rekomendacijų punktų, susijusių su jaunimo fizinės ir psichinės sveikatos stiprinimu. SAM pateikė informaciją apie visų jos kompetencijai priskirtų Rekomendacijų punktų įgyvendinimą. Tačiau analizuojant pateiktą informaciją, galima pastebėti, kad pateikta informacija apie atskirų Rekomendacijos punktų įgyvendinimą yra skirtingo išsamumo, ne visais atvejais galima gauti aiškų grįžtamąjį ryšį apie atitinkamų veiklų aprėptį, tikslinės grupės pasiekiamumą ir kitus svarbius duomenis, kurie leistų spręsti apie priemonės efektyvumą. Pavyzdžiui, apie Rekomendacijų punktą „*Plėtoti mokymų programas moksleiviams, skirtas lyčių lygybės stiprinimui ir smurto prevencijai*“ pateikta tokia informacija – „*Rekomendacijos įgyvendinamos per savivaldybių VSB ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistus, vykdančius visuomenės sveikatos priežiūrą mokyklose*“, apie Rekomendacijų punktą „*Programas, skirtas patyčių prevencijai labiau orientuoti į miestų mokyklas*“ – pateikiama informacija: „*Gyvenimo įgūdžių programos pamokų planai prisidėsiantys prie patyčių prevencijos priemonių, bus naudojami Gyvenimo įgūdžių programos pamokose visoje šalyje*“ - kuri nesuteikia jokios aiškesnės informacijos apie veiklų apimtį, efektą, daromą poveikį jaunimui. Apibendrinant, SAM pateiktoje informacijoje aiškumo ir konkretumo trūksta apie iš viso 6 Rekomendacijų punktų įgyvendinimą. Dar 2 Rekomendacijų punktuose „*Didinti sporto, fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos skatinimo programų, pagrįstų neformaliuoju ugdymu, pasiūlą jauniems žmonėms nuo 18 iki 29 m.*“ ir „*Plėsti savivaldybėse mokymų programas jaunuoliams (prioritetą skiriant, berniukams) savęs pažinimo, emocijų raiškos temomis*“ pateikiama informacija yra iš 2023 m., trūksta konkrečių duomenų iš 2024 m. Vienas Rekomendacijų punktų – „*Didinti moksleivių bei studentų psichikos sveikatos raštingumą ir psichologinį atsparumą ir savitarpio pagalbą, mažinti psichikos sveikatos ar kreipimosi į psichologus stigmą*“ yra įgyvendinamas, apie ją pateikta pakankamai išsami informacija, tačiau veiklos įgyvendinant šią Rekomendaciją per 2024 metus iš viso pritraukė 600 dalyvių (įskaitant vaikus, paauglius ir jų tėvus), todėl nors veiklos yra aktualios ar reikalingos, būtina jas plėtoti, nes

jos pasiekia nežymią tikslinės grupės dalį. Pateiktoje informacijoje apie Rekomendacijų punkto „*Didinti emocinės pagalbos žinomumą ir prieinamumą, vystant tarpinstitucinį bendradarbiavimą ir siekiant užtikrinti individualizuotų jaunimo poreikius atitinkančių paslaugų teikimą*“ įgyvendinimą, nurodoma, kad Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas gavo 6232 asmenys iki 18 metų, tačiau nėra aišku kiek 18-29 m. amžiaus asmenų gavo tokias paslaugas. Pateikta informacija apie Rekomendacijų punkto „*Užtikrinti patyčių prevencijos ir intervencijos programų mokyklose, skirtų kokybiško ir draugiško ryšio tarp moksleivių stiprinimui, diegimą ir rezultatų monitoringą*“ įgyvendinimą leidžia spręsti, kad Rekomendacija pradėta įgyvendinti, parengiant Gyvenimo įgūdžių programos pamokų planus skirti 5-10 kl. Moksleiviams, tačiau kol kas nėra duomenų apie šios programos stebėseną. Tik apie 2 Rekomendacijų punktus: „*Parengti bei įgyvendinti mokymų programas, skirtas mokyklų administracijai, pedagogams ir mokyklos bendruomenei, stiprinant jų įgūdžius tinkamai reaguoti į patyčias bei užtikrinti šių programų stebėseną*“ bei „*Sukurti psichikos sveikatos puoselėjimo programų jaunimui kokybės standartus, paremtus moksliniais tyrimais ir gerąja patirtimi*“ pateikta informacija yra aiški, konkreti ir leidžianti susidaryti aiškų išpūdį, jog SAM kompetencijai priskirtos Rekomendacijos yra sėkmingai įgyvendinamos arba jau įgyvendintos. Todėl būtina pratęsti daugelio SAM kompetencijai priskirtų Rekomendacijų punktų galiojimą 2025 m., tuo pačiu įpareigojant SAM rinkti duomenis ir pateikti aiškų grįžtamąjį ryšį apie visų Rekomendacijų punktų įgyvendinimą.

NJPP programoje SAM kompetencijai buvo priskirtos 5 priemonės, SAM pateikė informacija apie visų priemonių įgyvendinimą. Analizuojant pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, kad SAM pateikta informacija apie daugelį NJPP priemonių informacija yra pakankamai išsami ir konkreti. Tačiau pateikta informacija apie kai kurių priemonių, pavyzdžiui, „1.3.5. Plėtoti psichikos sveikatos stiprinimo, psichosocialinės pagalbos ir savižudybių prevencijos intervencijas savivaldybėse“ įgyvendinimą, atsižvelgiant į suplanuotą tos priemonės rodiklį „Savivaldybių, įgyvendinančių visas bazinės psichikos sveikatos stiprinimo psichosocialinės pagalbos ir savižudybių prevencijos intervencijas, dalis procentais (80 proc.) nesuteikia aiškaus grįžtamojo ryšio apie suplanuoto rodiklio pasiekimą, nes nurodoma kad naujai įsteigta pareigybė – savižudybių prevencijos koordinatorius veikia 20 -tyje visuomenės sveikatos biurų. Pateikta informacija apie priemonės „1.3.7. Vykdyti psichikos sveikatos puoselėjimo komunikacijos kampaniją“ leidžia tik sužinoti, kad kampanija buvo įgyvendinama 2024 m., tačiau jokios išsamesnės informacijos apie ją nepateikta.

1.5.Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

Pagal kompetenciją, Švietimo mokslo ir sporto ministerijai (toliau – ŠMSM) buvo priskirta 19 Rekomendacijų punktų. ŠMSM pateikė informaciją apie visų punktų įgyvendinimą. Apie didžiosios dalies punktų įgyvendinimą yra pateikta išsami informacija, nurodanti įgyvendintų veiklų skaičių, jas įgyvendinančių įstaigų skaičių, tikslinės grupės, dalyvaujančios veiklose (arba pasinaudojančių sukurtais galimybėmis) skaičių ir tai leidžia susidaryti aiškų išpūdį, kad Rekomendacijų punktai yra sėkmingai įgyvendinami arba jau įgyvendinti. Prie sėkmingai įgyvendintų arba įgyvendinamų priemonių galima priskirti 5 Rekomendacijų punktus: „*Plėtoti atvejo vadybos principu grįstas karjeros planavimo ir profesinio orientavimo paslaugas, nukreiptas į moksleiviško amžiaus jaunimą, siekiant jam padėti pasirinkti darbo rinkoje paklausias specialybes ir vystyti joms reikalingas kompetencijas, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui regionuose*“, „*Skatinti jaunimo pilietiškumą, užtikrinant įvairių savanoriškos veiklos programų plėtrą*“, „*Parengti bei įgyvendinti mokymų programas, skirtas mokyklų administracijai, pedagogams ir mokyklos bendruomenei, stiprinant jų įgūdžius tinkamai reaguoti į patyčias bei užtikrinti šių programų stebėseną*“, „*Plėtoti politinio-pilietinio švietimo programas mokyklose, vaikų dienos centruose, atviruosiuose jaunimo erdvėse ir centruose*“ ir „*Parengti ir įdiegti specializuotą ugdymo ir kvalifikacijos tobulinimo programą specialistams, dirbančioms lytiškumo ugdymo klausimais*“. Dar 6 Rekomendacijų punktai yra pradėti įgyvendinti, t. y. sukurto arba įdiegtos programos, tačiau jos tik pradėjo veikti 2024 m., todėl dar nėra duomenų, kiek tikslinės grupės yra įtraukiama į įvairias veiklas arba naudojasi sukurtais galimybėmis, todėl reikia daugiau laiko, kad būtų galima įsitikinti, kad šie Rekomendacijų punktai tikrai įgyvendinami pilna

apimtimi. Prie tokių punktų priskirtini: „Užtikrinti patyčių prevencijos ir intervencijos programų mokyklose, skirtų kokybiško ir draugiško ryšio tarp moksleivių stiprinimui, diegimą ir rezultatų monitoringą“, „Plėtoti mokymų programas moksleiviams, skirtas lyčių lygybės stiprinimui ir smurto prevencijai“, „Skirti daugiau dėmesio mokslo ir studijų įstaigose, bendruomenėse, organizacijose jaunų asmenų (ypač – 20 – 29 m. amžiaus grupei, taip pat - gyvenantiems regionuose) socialinių įgūdžių ugdymui, psichologinei pagalbai“, „Plėtoti nuoseklų ir kryptingą vaikų ir jaunimo antreprenerystės ir verslumo ugdymą bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose“, „Įgyvendinti veiklas, stiprinančias studentų atstovybių administracinius ir organizacinius gebėjimus“ ir „Įdiegti lytiškumo ugdymo programas bendrojo ugdymo, vaikų neformaliojo švietimo, jaunimo neformaliojo ugdymo programose bei darbo su jaunimu sistemoje“.

Yra 3 Rekomendacijų punktai, į kuriuos atsižvelgta iš dalies, pavyzdžiui „Kurti priemones, ugdančias jaunų karo pabėgėlių iš Ukrainos ir migrantų bendrąsias kompetencijas, siekiant padėti jiems integruotis į Lietuvos visuomenės gyvenimą“ – ŠMSM pateikia informaciją, kad tuo tikslu įgyvendina priemones, skatinančias lietuvių kalbos mokymąsi. Įgyvendinant Rekomendacijų punktą „Stiprinti mokinių savivaldą, įgyvendinti mokyklose įvairias priemones, skatinančias aktyvų mokinių įsitraukimą į mokinių savivaldos veiklas“ pateikiama informacija, kad tai vykdoma „Dofe progamoje, Tvarios mokyklos renginiuose, vaikų vasaros stovyklų programose aktualizuojama mokinių savivaldos tema, skatinamos diskusijos“, tačiau trūksta informacijos apie pačios ŠMSM, švietimo skyrių, ugdymo įstaigų vykdomas veiklas savivaldai stiprinti. Dėl Rekomendacijų punkto „Įvairiais būdais skatinti studentų aktyvumą ir dalyvavimą studentų savivaldų veikloje“ ŠMSM nurodo, kad jį atlieka per projektų finansavimo konkursą: „Valstybinis studijų fondas organizuoja konkursą, kurio laimėtojai gauna finansavimą studentų prioritetinių temų projektams vykdyti. Dalyvauti ir rengti projektus skatinamos aukštosios mokyklos, studentų atstovybės ir sąjungos. 2024 m. konkursui vykdyti buvo skirta 228 tūkst. Eur. Buvo gauta 31 paraiška, finansavimas skirtas 16 studentų prioritetinių temų projektams“. Vis dėlto, trūksta aiškos informacijos, tiek apie tai, kad finansuoti projektai skatina būtent studentų aktyvumą ir dalyvavimą studentų atstovybių veikloje, o ne tiesiog įvairių studentų organizuojamų renginių įgyvendinimą, studentų savivaldų administracinių gebėjimų stiprinimą ar tenkina kitus tikslus, juo labiau, kad šis konkursas pateiktas ir informacijoje, pristatančioje ir kito Rekomendacijų punkto: „Įgyvendinti veiklas, stiprinančias studentų atstovybių administracinius ir organizacinius gebėjimus“ įgyvendinimą kaip vienintelę veiklą, skirtą šio Rekomendacijų punkto įgyvendinimui.

Vienas rekomendacijų punktas yra įgyvendinti iš dalies ar mažąja dalimi. Pažymėtina, kad dėl Rekomendacijų punkto „Atsižvelgiant į didėjančią mokinių ir studentų dalį, siekiančią studijuoti užsienyje, skirti daugiau dėmesio išvykstantiems studijuoti bei studijuojantiems užsienyje aiškinant kur ir kaip jie gali Lietuvoje pritaikyti įgytas kompetencijas, tuo stiprinant jų motyvą grįžti į Lietuvą ir integruotis į Lietuvos darbo rinką“ ŠMSM pateikė informaciją, kuri yra iš esmės nesusijusi su rekomendacijos turiniu, t. y., kad ŠMSM organizuoja konkursą, kurio tikslas teikti paramą tiek LR piliečiams, studijuojantiems užsienyje, tiek ir užsienio šalių piliečiams, besimokantiems Lietuvoje, siekiant padengti jų studijų kainą ir/ar padengti pragyvenimo išlaidas.

Keturi Rekomendacijų punktai yra neįgyvendinami arba ŠMSM į juos neatsižvelgia. Rekomendacijų punktas „*Programas, skirtas patyčių prevencijai labiau orientuoti į miestų mokyklas*“ (ŠMSM nurodo kad visoms – ir miestų ir rajonų mokykloms sudaromos lygios galimybės). Dėl punkto „Didinti neformalaus ugdymo verslumo programų aprėptį, pritaikant programas skirtingo amžiaus jaunimo grupių poreikiams“, ŠMSM pateiktoje informacijoje nurodoma, kad neformalus jaunimo ugdymas yra SADM kompetencija. Dėl punkto „*Didinti jaunimo neformalaus ugdymo programų pasiūlą ir finansavimą, prioritetą teikiant programoms, susijusioms su pilietinių kompetencijų ugdymu*“ ŠMSM pateiktoje informacijoje pažymėta, kad „Pilietinio ugdymo kompetencijos minimos daugelyje NVŠ programų (paslaugos teikėjai turi pažymėti ugdomas kompetencijas) todėl prioritizuoti su pilietinių kompetencijų ugdymu susijusias NVŠ programas neracionalu ir netikslinga.“. Dėl Rekomendacijų punkto „Didinti sporto, fizinio aktyvumo, sveikos gyvensenos skatinimo programų, pagrįstų neformaliojo ugdymu, pasiūlą jauniems žmonėms nuo 18 iki 29 m.“, ŠMSM atsakyme pažymima, kad „Nerenkame atskirų duomenų, kurie apimtų tik įvardintą amžiaus grupę nuo 18 iki 29

m.“ todėl pateikiama informacija apie NVŠ programas (kurių tik mažąją dalį tikslinės grupės sudaro asmenys, vyresni nei 18 m.) bei Fizinio aktyvumo renginių programos renginių, skirtų įvairaus amžiaus žmonėms bendrą skaičių, iš kurio neįmanoma spręsti nei apie 18-29 m. amžiaus grupės dalyvavimą.

Apibendrinant ŠMSM pateiktą informaciją, nors kai kurios priemonės yra sėkmingai įgyvendintos, dalis – sėkmingai įgyvendinamos, rekomenduotina toliau tęsti didžiosios dalies ŠMSM kompetencijai priskirtų rekomendacijų įgyvendinimą.

Pagal kompetenciją, ŠMSM taip pat įgyvendina NJPP priemonę: „3.1.4. Finansuoti karjeros specialistų etatus švietimo įstaigose“. Remiantis ŠMSM pateikta informacija, priemonė yra sėkmingai įgyvendinama, suplanuoti rodikliai yra viršijami.

1.6. Užsienio reikalų ministerija

Užsienio reikalų ministerija, pagal kompetenciją įgyvendino Rekomendacijų punktą „Atsižvelgiant į didėjančią mokinių ir studentų dalį, siekiančią studijuoti užsienyje, skirti daugiau dėmesio išvykstantiems studijuoti bei studijuojantiems užsienyje aiškinant kur ir kaip jie gali Lietuvoje pritaikyti įgytas kompetencijas, tuo stiprinant jų motyvą grįžti į Lietuvą ir integruotis į Lietuvos darbo rinką“ ir pateikė informaciją apie šio punkto įgyvendinimą. Iš pateiktos informacijos galima daryti išvadą, kad 2024 metais URM šią Rekomendaciją sėkmingai įgyvendino. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad Rekomendacijų punktas yra susijęs su pastarojo meto jaunų žmonių nuostatomis bei nemaža dalimi jaunų žmonių, kasmet išvykstančių studijuoti ir mokytis į įvairias užsienio šalis, būtina pratęsti šios Rekomendacijos įgyvendinimą 2025 metais ir vėliau.

URM pagal kompetenciją yra atsakinga už 3 NJPP priemonių įgyvendinimą: „1.4.4. Įgyvendinant konkurso būdu atrinktus projektus, remti diasporos jaunimo veiklą, skirtą ryšiams su Lietuva stiprinti, tautinei tapatybei puoselėti, išitraukimui į Lietuvos gyvenimą ir grįžimui į Lietuvą skatinti, „1.4.5. Viešinti bendrą stažuotų, praktikos ir pažintinių programų duomenų bazę“ ir „1.4.6. Sudaryti sąlygas užsienyje gyvenantiems Lietuvos Respublikos pilietybę turintiems studentams atlikti praktiką arba stažuotę URM ir Lietuvos diplomatinėse atstovybėse ir konsulinėse įstaigose užsienyje“. Apie visų priemonių įgyvendinimą URM pateikė pakankamai išsamią informaciją, visi suplanuoti rodikliai yra pasiekti arba viršyti.

1.7. Vidaus reikalų ministerija

Vidaus reikalų ministerija (toliau – VRM) pagal kompetenciją buvo atsakinga už 2 Rekomendacijų punktų įgyvendinimą: „*Įsivertinti galimybes viešojo sektoriaus įstaigose diegti bei plėtoti supervizijų paslaugas darbuotojams iki 29 m. amžiaus bei rekomenduoti tokią praktiką taikyti privačiame bei nevyriausybiname sektoriuose*“ bei „*Siekiant skatinti jaunus žmones rinktis gyvenamąją vietą ir / ar darbą regionuose, kurti patrauklias priemones ir sąlygas jų įsikūrimui, ir įsidarbinimui*“. VRM pateikė informaciją apie abiejų Rekomendacijų įgyvendinimą. Įvertinant pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, kad abi Rekomendacijos įgyvendintos iš dalies. Pavyzdžiui, pateikdama informaciją apie 1 Rekomendacijų punkto įgyvendinimą, VRM pažymi, kad įgyvendinant projektą „Žmogiškųjų išteklių valdymo modernizavimas valstybės tarnyboje“, jo metu buvo sukurtas įrankis - Organizacinės kultūros naudotojo vadovas, kuriame dėmesys skiriamas ir jaunų žmonių pritraukimui, adaptacijai įstaigoje ir jų karjeros valdymui, su šiuo vadovu apmokyti dirbti įstaigų žmogiškųjų išteklių valdymo specialistai, vadovai, po šio projekto atlikta apklausa, kurios rezultatai parodė, kad 54,7 proc. respondentų nurodė, kad jų įstaigoje yra patvirtinti oficialūs dokumentai (tvarkos, aprašai, taisyklės ar kt.), kurie reglamentuoja organizacinę kultūrą arba jos elementus ir (ar) priemones. Tačiau pateiktoje informacijoje pasigendama tiek grįžtamojo ryšio, kad įdiegtos ar veikia priemonės ar įrankiai būtent jauniems darbuotojams (o ne organizacinei kultūrai bendrai), antra ar jauni darbuotojai jomis naudojasi, kokia dalis ir kaip. Trečia, trūksta informacijos apie šios praktikos sklaidą į privatų ir NVO sektorių, taigi galima konstatuoti, kad pažangūs įrankiai yra diegiami į viešojo valdymo sistemą, bet nėra patvirtinančios informacijos, kad supervizijos ar kitos paslaugos jauniems žmonėms tikrai yra diegiamos ir jauni žmonės, dirbantys valstybės institucijose bei įstaigose turi galimybes

jomis naudotis. Pateiktoje informacijoje apie 2 rekomendacijų punktą, pažymėta skelbiama konkurse į laisvas valstybės tarnautojų ir darbuotojų vietas informacija, kad visą ar dalį laiko (darbuotojo ir darbdavio susitarimu) yra dirbama nuotoliniu būdu, o taip pat - skelbiami praktikų skelbimai, skirti jaunimui susipažinti su darbo galimybės viešajame sektoriuje. Šios veiklos yra susijusios su Rekomendacijos įgyvendinimu, tačiau nėra vertintinos kaip pakankamos, atsižvelgiant į VRM, kaip institucijos, atsakingos už regioninę politiką kompetenciją ir galimybes. Pavyzdžiui, VRM galėtų rinkti informaciją iš savivaldybių, kokios priemonės, skatinančios jaunus specialistus gyventi ir dirbti regionuose, yra suplanuotos savivaldybių lygmenyje, analizuoti savivaldybių patirtis ir aktyviai skleisti gerąją savivaldybių patirtį tarp kitų Lietuvos savivaldybių. Tuo pačiu VRM galėtų analizuoti ir užsienio šalių (pirmiausia naujųjų ES narių) savivaldybių patirtį skatinant jaunimą rinktis darbą ir/ar gyvenimą regionuose, pasiūlyti Lietuvos savivaldybių asociacijai skatinti savivaldybių tarptautinį bendradarbiavimą šia tema, planuojant ES programų (pvz. ES teritorinio bendradarbiavimo programų) kryptis, prioritetus, temas, numatyti atitinkamas projektų temas. Todėl būtina tęsti VRM kompetencijai priskirtų Rekomendacijų įgyvendinimą 2025 metais.

VRM pagal kompetenciją neįgyvendino NJPP priemonių.

1.8. Žemės ūkio ministerija

Žemės ūkio ministerija (toliau – ŽŪM) pagal kompetenciją įgyvendino priskirtą Rekomendaciją „Siekiant skatinti jaunus žmones rinktis gyvenamąją vietą ir / ar darbą regionuose, kurti patrauklias priemones ir sąlygas jų įsikūrimui, ir įsidarbinimui“ ir pateikė informaciją apie šios priemonės įgyvendinimą. Iš pateiktos informacijos galima daryti išvadą, kad ŽŪM įgyvendina įvairias veiklas, skatinančias jaunų žmonių įsikūrimą, gyvenimą ir darbą regionuose, o taip pat ir pilietinį aktyvumą. Pateikta informacija yra išsami ir sudaranti išpūdį, kad ŽŪM sėkmingai įgyvendina šią Rekomendaciją ir veiksmingai prisideda prie problemos – jaunų žmonių migracijos iš regionų sprendimo. Vis dėlto, atsižvelgiant į problemos kompleksiskumą ir mastą būtina ir toliau pratęsti Rekomendacijos įgyvendinimą, rekomenduojant ŽŪM toliau tęsti bendradarbiavimą su kitomis valstybės institucijomis bei savivaldybėmis, skatinant jaunus žmones rinktis gyvenimą ir darbą regionuose.

ŽŪM pagal kompetenciją yra atsakinga už NJPP priemonės „3.3.3. Užtikrinti jaunų žmonių iki 40 metų dalyvavimą priimančios vietos veiklos grupių (toliau – VVG) sprendimus įgyvendinant Vietos plėtros ir Sumanių kaimų strategijas bei priimančios sprendimus dėl vietos plėtros investicijų“ įgyvendinimą ir pateikė informaciją apie jos įgyvendinimą. Analizuojant ŽŪM pateiktą informaciją apie šios priemonės įgyvendinimą ir atsižvelgiant į suplanuotą šios priemonės rodiklį „VVG, kuriose priimančios sprendimus užtikrinamas jaunų žmonių iki 40 m. dalyvavimas, skaičius (49), galima daryti išvadą, kad ŽŪM sėkmingai įgyvendino priemonę ir pasiekė suplanuotą rodiklį.

1.9. Jaunimo reikalų agentūra

Pagal kompetenciją Jaunimo reikalų agentūrai (toliau – JRA) buvo priskirta įgyvendinti 19 Rekomendacijų punktų. Išnagrinėjus JRA pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, kad JRA įgyvendino arba sėkmingai įgyvendina 18 punktų. Vienas Rekomendacijų punktų: „Plėtoti lytiškumo ugdymo paslaugas ir individualias konsultacijas jauniems žmonėms“ nebuvo įgyvendintas todėl, kad SADM buvo priimtas sprendimas neskirti finansavimo JRA parengtai Pažangos priemonei „Stiprinti vaikų ir jaunimo lytiškumo ugdymą“, kurioje buvo numatytos atitinkamos veiklos. Iš JRA kompetencijai priskirtų Rekomendacijų, 2 punktai yra nebeaktualūs: „Įvertinti teisės aktus, reglamentuojančius karo prievolę ir parengti alternatyvios krašto apsaugos tarnybos reglamentavimo pasiūlymus, kuriais praplečiama galimybė atlikti alternatyviąją krašto apsaugos tarnybą jauniems žmonėms, dėl įvairių priežasčių negalintiems atlikti karo prievolės“ (įgyvendintas) ir „Plėtoti atvejo vadybos principu grįstas karjeros planavimo ir profesinio orientavimo paslaugas, nukreiptas į moksleiviško amžiaus jaunimą, siekiant jam padėti pasirinkti darbo rinkoje paklausias specialybes ir vystyti joms reikalingas kompetencijas, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui regionuose“ (JRA nebedalyvauja projekte nuo 2023 m. pabaigos), tačiau kitų Rekomendacijų punktų tęstinumą būtina išlaikyti.

JRA taip pat pagal kompetenciją 2024 m. buvo atsakinga už 43 NJPP priemonių įgyvendinimą. Įvertinus JRA pateiktas veiklos ataskaitas, galima daryti išvadą, kad beveik visos jos yra sėkmingai įgyvendinamos (rodikliai pasiekiami arba viršijami), kai kurios – baigtos įgyvendintos. Neįgyvendinta yra vienintelė priemonė „1.5.3. Užtikrinti jaunimo įtraukimą į sprendimų aplinkosaugos, žvaliojo kurso, klimato kaitos ir darnaus vystymosi klausimais priėmimą“ todėl, kad pirmoji už priemonės įgyvendinimą atsakinga vykdytoja – AM kol kas nepriėmė sprendimų kurti patariamąsias struktūras prie AM, į kurių sudėtį būtų įtrauktas jaunimas.

1.10. Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės

Pagal kompetenciją, Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – TMD) buvo atsakingas už Rekomendacijos „Kurti priemones, ugdančias jaunų karo pabėgėlių iš Ukrainos ir migrantų bendrąsias kompetencijas, siekiant padėti jiems integruotis į Lietuvos visuomenės gyvenimą“ įgyvendinimą. TMD pateikė informaciją apie šios priemonės įgyvendinimą 2024 metais. Analizuojant pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, jog TMD pavaldžios įstaigos ir kitos organizacijos (tautinių bendrijų kultūros centrai, namai ir t.t.) įgyvendina įvairias veiklas, kuriose dalyvauja ir jaunimas. Išskirtinai tautinių mažumų jaunimui, jauniems migrantams ar pabėgėliams veiklos nėra organizuojamos. Per įvairias veiklas yra įtraukiama per metus iki kelių šimtų jaunų migrantų ir karo pabėgėlių.

Atsižvelgiant į pateiktą informaciją galima daryti išvadą, kad šios Rekomendacijos įgyvendinimą būtina pratęsti ir 2025 m., rekomenduojant TMD stiprinti dėmesį veikloms, į kurias įtraukiami jauni karo pabėgėliai bei migrantai.

TMD pagal kompetenciją neįgyvendino NJPP priemonių.

1.11. Užimtumo tarnyba

Užimtumo tarnyba (toliau – UŽT) pagal kompetenciją 2024 m. įgyvendino 3 Rekomendacijų punktus: „Didinti stažuočių programų įvairovę, kurių metu jauniems žmonėms būtų galima įgyti darbinių įgūdžių“, „Didinti įgyvendinamų priemonių įvairovę, sudarant sąlygas jaunimui persikvalifikuoti, atsižvelgiant į atskirų jaunimo grupių poreikius“ bei „Kurti priemones, ugdančias jaunų karo pabėgėlių iš Ukrainos ir migrantų bendrąsias kompetencijas, siekiant padėti jiems integruotis į Lietuvos visuomenės gyvenimą“. UŽT pateikė informaciją apie visų Rekomendacijų, priskirtų jos kompetencijai įgyvendinimą, ši informacija yra išsami ir pilna. Išnagrinėjus UŽT pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, kad UŽT sėkmingai įgyvendina visas jai priskirtas Rekomendacijas. Tačiau atsižvelgiant į tikslinių grupių specifiką, iššūkius susijusius su tikslinių grupių integracija į visuomenę ir darbo rinką būtina pratęsti šių Rekomendacijų taikymą 2025 metais ir vėliau.

Pagal kompetenciją UŽT priskirtos 2 NJPP priemonės: „3.1.2. Plėtoti profesinio orientavimo paslaugų prieinamumą, teikiant paslaugas Jaunimo darbo centruose ir 14-oje RKC, nuo 2023 m. rugsėjo 1 d. Užimtumo tarnybai užtikrinant RKC veiklą tęstinumą“ ir „3.1.3. Įgyvendinti pirminės intervencijos priemones ar teikti pirminės intervencijos paslaugas jauniems bedarbiams“. UŽT pateikė informaciją apie abiejų priemonių įgyvendinimą. Išanalizavus pateiktą informaciją, galima daryti išvadą, jog suplanuoti priemonės 3.1.2 rodikliai yra pasiekti, o priemonės 3.1.3 rodikliai – viršyti.

1.12. Viešojo valdymo agentūra

Viešojo valdymo agentūros (toliau – VVA) kompetencijai buvo priskirta Rekomendacija „Įsivertinti galimybes viešojo sektoriaus įstaigose diegti bei plėtoti supervizijų paslaugas darbuotojams iki 29 m. amžiaus bei rekomenduoti tokią praktiką taikyti privačiame bei nevyriausybiname sektoriuose“. VVA pateikė informaciją apie šios Rekomendacijos įgyvendinimą. Informacijoje pažymima, kad „VVA 2024 metais inicijavo įstaigų apklausą apie organizacinės kultūros priemonių taikymą įstaigose. Įstaigoms buvo surengtas tyrimo ataskaitos pristatymas, kuriame analizuotos įstaigose jau įdiegtos ir planuojamos diegti organizacinės kultūros priemonės“. Tačiau iš pateiktos informacijos nėra aišku, kiek įstaigų turi įsidedusios supervizijų paslaugos, ar jomis gali naudotis jauni darbuoto-

jai, taipogi nėra aišku ar VVA, identifikavusi tokią praktiką, platina informaciją tarp kitų įstaigų, privačiam ar NVO sektoriams kaip gerą patirtį. Pateikta informacija nėra konkreti ir neduoda aiškaus grįžtamojo ryšio kiek sėkmingai ši Rekomendacija yra įgyvendinta, todėl būtina tęsti šios Rekomendacijos įgyvendinimą 2025 metais ir vėliau.

2.13. Savivaldybių pateikta informacija

Pažymėtina, kad 2025 m. apie Rekomendacijų įgyvendinimą informaciją pateikė 51 savivaldybė (85 proc.), tuo tarpu rengiant 2024 m. Rekomendacijas informaciją pateikė 35 savivaldybės (58,3 proc.) visų savivaldybių.

Savivaldybių kompetencijai buvo priskirta 10 Rekomendacijų punktų. Analizuojant gautą informaciją, savivaldybės buvo grupuojamos į 3 kategorijas: a) savivaldybės kurių pateikta informacija leidžia spręsti, kad jos pilnai įgyvendina Rekomendacijas; b) savivaldybės kurių pateikta informacija leidžia spręsti, kad Rekomendacijas jos įgyvendina tik iš dalies, ir/arba jų pateikta informacija yra nekonkreči ir nesudaro įspūdžio kad Rekomendacijos yra pilnai įgyvendinamos; c) savivaldybės, kurios, nepateikė jokios informacijos apie Rekomendacijos punkto įgyvendinimą arba kurių pateikta informacija įrodo, kad jos neįgyvendina Rekomendacijų.

Analizuojant Rekomendacijų įgyvendinimą, geriausiai yra įgyvendinamas Rekomendacijų punktas „Užtikrinti patyčių prevencijos ir intervencijos programų mokyklose, skirtų kokybiško ir draugiško ryšio tarp moksleivių stiprinimui, diegimą ir rezultatų monitoringą“ – šį punktą pilnai įgyvendina 47 savivaldybės, 2 – iš dalies. Svarbu pažymėti, kad daugelis savivaldybių įvardina bent kelias programas, skirtas patyčių prevencijai, daugelis įvardino ugdymo įstaigose įgyvendinamas programas, pavyzdžiui „Antras žingsnis“, LIONS QUEST, „Paauglystės kryžkelės“, „Laikas kartu“, Raktai į sėkmę“, „Kimochis“, „Obuolio draugai“, „Zipio draugai“, „OPKUS“, „M.E.S“ ir kt.

44 savivaldybės įgyvendina Rekomendaciją „Siekiant skatinti jaunus žmones rinktis gyvenamąją vietą ir / ar darbą regionuose, kurti patrauklias priemones ir sąlygas jų įsikūrimui ir įsidarbinimui“, dar 3 tokias programas įgyvendina iš dalies (turi programas, skirtos nebūtinai tik jaunų specialistų pritraukimui). Svarbu pažymėti, kad savivaldybės ieško įvairių specialistų, tačiau dažniausiai išskiriami policininkai, pedagogai ir medikai, o taikomos priemonės specialistų pritraukimui įvairios – nuo pašalpų gimus vaikui, perkvalifikavimo išlaidų, kelionės iki darbo ir atgal išlaidų apmokėjimo iki socialinio būsto suteikimo, išmokų įsikūrimui, įvairios paramos studentams, pasirenkantiems studijuoti tam tikras specialybes (stipendijos, studijų išlaidų kompensavimas ir kt.).

Taip pat sėkmingai savivaldybės įgyvendina Rekomendacijų punktą „Plėtoti lytiškumo ugdymo paslaugas ir individualias konsultacijas jauniems žmonėms“. 37 savivaldybės pilnai įgyvendina Rekomendaciją, 3 – iš dalies, 11 savivaldybių – neįgyvendina. Beveik visos Rekomendaciją įgyvendinančios savivaldybės pažymėjo, kad Rekomendacija įgyvendinama ugdymo įstaigose įdiegiant Gyvenimo įgūdžių ugdymo programą, tačiau kai kurios papildomai pažymėjo ir atviruosiuose jaunimo centruose bei erdvėse vykdomas veiklas, visuomenės sveikatos biurų organizuojamas pasikaitas, Jaunimui palankių sveikatos priežiūros paslaugų projekto metu sukurtas ir teikiamas paslaugas jaunuoliams.

34 savivaldybės įgyvendina Rekomendaciją „Didinti verslumo programų žinomumą, skatinti jose dalyvauti mokinius ir studentus ir tokiu būdu prisidėti prie bendro verslumo rodiklio gerinimo“, dar 9 ją įgyvendina iš dalies (turi verslumą skatinančias programas, bet jose neišskiria prioriteto ar kokių nors veiklų, skirtų jauniems žmonėms). 8 savivaldybės tokių programų neturi. Iš gerosios praktikos pavyzdžių daugelyje savivaldybių pažymėtos Lietuvos Junior Achievement organizuojamos įvairios verslumą skatinančios veiklos – mokinių mokomosios bendrovės, praktinio verslumo ugdymo programos „Accelerator_x“, konferencijos, mugės, inovacijų ir verslumo stovyklos „Challenge the Challenge“, tačiau taip pat pažymėtos ir kitos veiklos, pavyzdžiui jaunimo protmūšiai, jaunimo kūrybiškumo ir verslumo stovyklos, organizuojami hakatonai, sukurti ir veikiantys jaunimo verslo klubai.

32 savivaldybės įgyvendina Rekomendaciją „*Užtikrinti praktinių įgūdžių ugdymo programų jaunimui diegimą ir plėtrą Lietuvos savivaldybėse, kuriomis siekiama palydėti jauną žmogų įsidarbimo procese*“. Absoliuti dauguma atsakiusių savivaldybių pažymėjo, kad šie įgūdžiai ugdomi įgyvendinant ES lėšomis finansuojamą projektą „Jungtys“.

Šiek tiek mažiau nei pusė savivaldybių (25) pilnai įgyvendina Rekomendaciją punktą „*Stiprinti mokinių savivaldą, įgyvendinti mokyklose įvairias priemones, skatinančias aktyvų mokinių įsitraukimą į mokinių savivaldos veiklas*“. Pažymėtina, kad dar 18 savivaldybių tokias programas įgyvendina iš dalies, t.y. pažymi, kad ugdymo įstaigose veikia stipri mokinių savivalda, organizuojami savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių arba savivaldybių jaunimo reikalų tarybų susitikimai su mokinių savivaldų atstovais, tačiau nepaaiškina kaip tai skatina mokinius įsitraukti į mokinių savivaldų veiklą. 8 savivaldybės Rekomendacijos neįgyvendina.

23 savivaldybės pilnai įgyvendina Rekomendaciją „*Plėtoti aktyvaus laisvalaikio praleidimo veiklas jaunimui ugdymo įstaigose, bendruomenėse ir kitur, kurios skatintų jaunimo fizinį aktyvumą ir laisvalaikio praleidimą be svaigiųjų medžiagų*“ – jos pateikia išsamia, pavyzdžiais ir nuorodomis iliustruotą informaciją kur, kaip ir kokios organizuojamos veiklos jaunimui, jas sugrupuojant arba pagal jaunimo amžių arba veiklų tipą (kultūrinės, sportinės ir t.t.). Dar 26 savivaldybės ją įgyvendina iš dalies – t. y. dažniausiai paminimos kelios įstaigos ir/arba organizacijos, nurodant, kad jos organizuoja jaunimui įvairias veiklas, tačiau konkrečiai neįvardinant ir nedetalizuojant jų, nepristatant jų intensyvumo, reguliarumo, specifikos. Todėl galima daryti išvadą, kad tokios veiklos yra organizuojamos, tačiau sudėtinga spręsti apie renginių/veiklų įvairovę ir kiek jos tenkina vietos jaunimo poreikius. Tik 2 savivaldybės nepateikė informacijos arba tokių veiklų neįgyvendina.

17 savivaldybių pilnai įgyvendina Rekomendaciją „*Skleisti jaunimo tarpe informaciją apie trumpalaikes arba ilgalaikes neformaliojo ugdymo veiklas (programas), kuriose jauni žmonės gali dalyvauti*“ – t. y. nurodė informaciją kokios (arba kokių organizacijų) neformaliojo ugdymo programos yra viešinamos, kaip ir kur jos yra viešinamos. 30 savivaldybių tokią Rekomendaciją įgyvendino iš dalies – nurodė, kad yra viešinamos neformaliojo vaikų švietimo programos, arba pateikė trumpą informaciją, kad programos yra viešinamos (bet nenurodė kur, kokios, kaip), t.y. iš savivaldybių pateiktos informacijos negalima daryti aiškos išvados, kad viešinamos būtent neformaliojo ugdymo programos. 4 savivaldybės šio rekomendacijų punkto neįgyvendina.

Prasčiausiai įgyvendinamos 2 Rekomendacijos, susijusios su jaunimo įtraukimu į sprendimų priėmimą bei mokymų programomis jaunuoliams. Pavyzdžiui, „*Didinti programų, skirtų įtraukti jauną žmogų į sprendimų priėmimo, atstovavimo veiklas nacionaliniame ir savivaldos lygmenyse plėtrą*“ – pilnai įgyvendina 15 savivaldybių, kurios pažymėjo, kad įgyvendina mokinių dalyvavimo biudžeto programas, skatina įvairias mokinių ir neformalių grupių iniciatyvas, įsitraukusios į įvairius tinklus - jaunimo politikos ambasadorių tinklą, Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos (LIJOT) inicijuoto tinklo, skleidžiančio bei įgyvendinančio Europos jaunimo dialogą nacionaliniu lygmeniu, Europos Komisijos atstovės Lietuvoje jaunų žmonių tinklo „Jaunimo Europos komanda“ ir pan. 11 savivaldybių Rekomendaciją įgyvendina iš dalies – t. y. įvardina įvairias savivaldybėje veikiančias struktūras (komisijas, darbo grupes, etc.) į kurių veiklą įtraukia jaunimo atstovus, tačiau iš pateiktos informacijos negalima spręsti, kad jaunimo įsitraukimas įvairiais klausimais, būdais ir formomis yra plėtojamas. Tačiau net 27 savivaldybės nurodo, kad savivaldybėje veikia savivaldybės jaunimo reikalų taryba (tokią galimybę užtikrina LR Jaunimo politikos pagrindų įstatymas), kai kurios trumpai nurodo, kad savivaldybės ugdymo įstaigose veikia ir mokinių savivalda (tokią galimybę taip pat numato teisės aktai), tačiau iš pateiktos informacijos negalima spręsti apie pačios savivaldybės vaidmenį šiuose procesuose. Rekomendaciją „*Plėsti savivaldybėse mokymų programas jaunuoliams (prioritetą skiriant, berniukams) savęs pažinimo, emocijų raiškos temomis*“ pilnai įgyvendina tik 2 savivaldybės, 32 savivaldybės ją įgyvendina iš dalies (t. y. turi ir įvardina konkrečias mokymų programas, tačiau nurodo, kad berniukams prioritetas neskiriamas, arba tiek berniukams tiek mergaitėms suteikiamos lygios galimybės). 17 savivaldybių tokių mokymų programų neįgyvendina arba nepateikė jokios informacijos.

Pažymėtina, kad nei viena iš 51 savivaldybių pilnai neįgyvendina visų 10 Rekomendacijų punktų, tačiau galima išskirti Pakruojo rajono ir Panevėžio m. savivaldybes, pilnai įgyvendinančias

9 Rekomendacijų punktus, Akmenės rajono ir Jonavos rajono savivaldybes, įgyvendinančias 8 Rekomendacijų punktus. Analizuojant savivaldybių pateiktą informaciją bei lyginant ją su 2023 m. pateikta informacija, galima daryti išvadą, kad nepaisant įvairių trūkumų, vis didesnė dalis savivaldybių pateikia išsamią, konkrečią informaciją.

Vertinant šiuos rezultatus, bei atsižvelgiant, kad visų savivaldybių kompetencijai priskirtų Rekomendacijų turinys yra orientuotas į nuolat veikiančių programų, paslaugų, veiklų, skirtų jaunimui modelių sukūrimą ir plėtrą vietos lygmenyje, būtina pratęsti visų Rekomendacijų punktų tęstinumą 2025 metais ir vėliau.

2024 metais savivaldybės pagal kompetenciją įgyvendino NJPP priemones: „1.1.3. Skatinti jaunimą dalyvauti pilietinėje veikloje, konkurso būdu finansuojant jaunimo organizacijas, jaunimo iniciatyvas ir kuriant įvairias jaunimo dalyvavimo pilietinėje veikloje formas“, 2.1.2. Vykdyti mažiau galimybių turinčio jaunimo skaičiaus stebėseną pagal atskiras jaunimo grupes“, 3.2.2. Skatinti savivaldybes teikti finansines paskatas jaunimui, jaunoms šeimoms įsigyjant ar išsinuomojant pirmąjį būstą“ 3.3.2. Skatinti savivaldybes įgyvendinti jaunimo verslumą, kūrybiškumą skatinančias programas“

Analizuojant savivaldybių pateiktą informaciją, NJPP priemonę 1.1.3 pilnai įgyvendino 32 savivaldybės (4 – iš dalies, 5 - neįgyvendino), priemonę 2.1.2 – 27 savivaldybės, 3 – iš dalies, 21 – neįgyvendino); priemonę 3.2.2 – 32 savivaldybės (2 – iš dalies, 17 – neįgyvendino). Geriausiai įgyvendinta buvo NJPP 3.3.2 priemonė, kurią pilnai įgyvendino 35 savivaldybės, 8 – iš dalies, o dar 8 – neįgyvendino arba nepateikė jokios informacijos. Pažymėtina, kad 15 savivaldybių pilnai įgyvendina visas 4 NJPP priemones.

1 lentelė. Savivaldybių pateikta informacija apie Rekomendacijų įgyvendinimą

Nr.	Savivaldybė	Praktiniai įgūdžiai	Gyveni- mas regio- nuose	Patyčių prevencija	Verslumo progra- mos	Įtraukimas į sprendi- mus	Mokinių savivalda	Neformalaus ugdymo programos	Aktyvus laisvalaikis	Mokymų programos	Lytiš- kumo ug- dymas
1.	Akmenės rajonas	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Taip
2.	Alytaus m.	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
3.	Alytaus rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip
4.	Anykščių rajonas	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip
5.	Birštono sav.	Ne	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip
6.	Biržų rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Taip	Ne	Ne
7.	Druskininkų sav.	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Ne
8.	Elektrėnų sav.	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip
9.	Ignalinos rajonas	Ne	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
10.	Jonavos rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Iš dalies	Taip
11.	Joniškio rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Taip	Ne	Iš dalies
12.	Kaišiadorių rajonas	Ne	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Ne	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Ne	Iš dalies
13.	Kalvarijos sav.	Ne	Ne	Taip	Iš dalies	Ne	Ne	Taip	Iš dalies	Ne	Taip
14.	Kauno miestas	Taip	Ne	Taip	Taip	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip
15.	Kauno rajonas	Ne	Taip	Taip	Ne	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Ne	Ne	Taip
16.	Kėdainių rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Taip	Ne	Taip
17.	Kelmės rajonas	Taip	Taip	Taip	-	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip	Ne	Taip
18.	Klaipėdos miestas	Taip	Ne	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Ne
19.	Klaipėdos rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
20.	Kretingos rajonas	Ne	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip
21.	Kupiškio rajonas	Ne	Taip	Taip	Iš dalies	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
22.	Lazdijų rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Taip	Iš dalies	Taip
23.	Marijampolės rajonas	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Ne	Taip
24.	Mažeikių rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip
25.	Molėtų rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Taip
26.	Pakruojo rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip
27.	Panevėžio miestas	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip
28.	Panevėžio rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Taip
29.	Plungės rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
30.	Radviliškio rajonas	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Ne	Ne
31.	Raseinių rajono	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies
32.	Rietavo sav.	Taip	Taip	Taip	-	Ne	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Taip
33.	Skuodo rajono	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip

Nr.	Savivaldybė	Praktiniai įgūdžiai	Gyveni- mas regio- nuose	Patyčių prevencija	Verslumo progra- mos	Įtraukimas į sprendi- mus	Mokinių savivalda	Neformalaus ugdymo programos	Aktyvus laisvalaikis	Mokymų programos	Lytiš- kumo ug- dymas
34.	Šakių rajono	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Taip
35.	Šalčininkų rajonas	Ne	Taip	Taip	Ne	Ne	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip
36.	Šiaulių miestas	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne
37.	Šiaulių rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Taip
38.	Šilalės rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip	Taip	Iš dalies	Ne	Taip
39.	Šilutės rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Ne	Taip
40.	Širvintų rajonas	Ne	Taip	Taip	Taip	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
41.	Švenčionių rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	-
42.	Tauragės rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
43.	Telšių rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Ne
44.	Trakų rajonas	Taip	Ne	Taip	Iš dalies	Ne	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Ne
45.	Ukmergės rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip
46.	Utenos rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne
47.	Varėnos rajonas	Ne	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies	Taip	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Taip
48.	Vilkaviškio rajonas	Ne	Iš dalies	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Iš dalies	Ne	Ne
49.	Vilniaus rajonas	Taip	Taip	-	Iš dalies	Taip	Ne	Taip	-	-	-
50.	Visagino sav.	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Iš dalies	Ne	Taip
51.	Zarasų rajonas	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Taip	Iš dalies	Iš dalies	Iš dalies	Taip
Įgyvendinimas (Taip/Iš dalies/Ne)		32/-/19	44/3/4	47/2/2	34/9/8	13/11/27	25/18/8	17/30/4	23/26/2	2/32/17	37/3/11

2 lentelė. Savivaldybių pateikta informacija apie NJPP priemonių įgyvendinimą.

Nr.	Savivaldybė	1.1.2 priemonė	1.1.3 priemonė	3.2.2. priemonė	3.3.2 priemonė
1.	Akmenės rajonas	Taip	Taip	Iš dalies	Taip
2.	Alytaus miestas	Taip	Taip	Taip	Taip
3.	Alytaus rajonas	Iš dalies	Ne	Taip	Taip
4.	Anykščių rajonas	Iš dalies	Ne	Ne	Taip
5.	Birštono savivaldybė	Ne	Taip	Taip	Taip
6.	Biržų rajono	Taip	Ne	Ne	Taip
7.	Druskininkų savivaldybė	Taip	Ne	Taip	Taip
8.	Elektrėnų savivaldybė	Taip	Taip	Taip	Taip
9.	Ignalinos rajonas	Taip	Iš dalies	Taip	Iš dalies
10.	Jonavos rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
11.	Joniškio rajonas	Taip	Ne	Taip	Taip
12.	Kaišiadorių rajonas	Taip	Ne	Taip	Taip
13.	Kalvarijos savivaldybė	Taip	Ne	Ne	Taip
14.	Kauno miestas	Taip	Taip	Ne	Taip
15.	Kauno rajonas	Taip	Ne	Ne	Iš dalies
16.	Kėdainių rajonas	Taip	Ne	Taip	Iš dalies
17.	Kelmės rajonas	-	-	-	-
18.	Klaipėdos miestas	Taip	Taip	Taip	Taip
19.	Klaipėdos rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
20.	Kretingos rajonas	Taip	Taip	Taip	Iš dalies
21.	Kupiškio rajonas	Iš dalies	Taip	Ne	Iš dalies
22.	Lazdijų rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
23.	Marijampolės rajonas	Taip	Taip	Taip	Iš dalies
24.	Mažeikių rajonas	-	Taip	Ne	Taip
25.	Molėtų rajonas	Taip	Ne	Taip	Taip
26.	Pakruojo rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
27.	Panevėžio miestas	Taip	Ne	Taip	Taip
28.	Panevėžio rajonas	Taip	Iš dalies	Ne	Taip
29.	Plungės rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
30.	Radviliškio rajonas	Iš dalies	Ne	Taip	Taip
31.	Raseinių rajono	-	-	-	-
32.	Rietavo	-	-	-	-
33.	Skuodo rajono	Taip	Taip	Ne	Taip
34.	Šakių rajono	Taip	Taip	Taip	Taip
35.	Šalčininkų rajonas	Taip	Ne	Ne	Ne
36.	Šiaulių miestas	Taip	Taip	Taip	Taip
37.	Šiaulių rajonas	Taip	Iš dalies	Taip	Taip
38.	Šilalės rajonas	Taip	Taip	-	-
39.	Šilutės rajonas	Taip	Taip	Iš dalies	Taip
40.	Širvintų rajonas	Taip	-	-	-
41.	Švenčionių rajonas	Taip	-	-	-
42.	Tauragės rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
43.	Telšių rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
44.	Trakų rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
45.	Ukmergės rajonas	Taip	Ne	Taip	Taip
46.	Utenos rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
47.	Varėnos rajonas	Taip	Ne	Ne	Taip
48.	Vilkaviškio rajonas	Taip	Ne	Taip	Ne
49.	Vilniaus rajonas	Taip	Taip	Taip	Iš dalies
50.	Visagino sav.	Taip	Taip	Taip	Iš dalies
51.	Zarasų rajonas	Taip	Taip	Taip	Taip
Bendras (Taip/Iš dalies/Ne)		32/4/5	27/3/21	32/2/17	35/8/8